

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte: samen staan we sterker.

Bijlage - voor de i-Visie relevante ontwikkelingen

1. Inleiding

Informatisering

De toenemende beschikbaarheid en uitwisseling van informatie raakt de overheid op verschillende manieren. ICT wordt al ingezet als strategisch middel om maatschappelijke doelen te realiseren en dienstverlening te optimaliseren. Op dat terrein is al veel in gang gezet, zoals de Agenda dienstverlening 2020 en Digitaal 2017. Overheidsinformatie moet betrouwbaar en van voldoende kwaliteit zijn. Dat raakt in de kern de legitimatie van ons werk. Gemeenten moeten rekening houden met nationale, Europese en internationale regels voor beveiliging en privacy. Slordig omgaan met persoonlijke gegevens raakt direct aan de betrouwbaarheid van de overheid. De balans tussen die verschillende behoeften maakt de opgave niet primair technisch, maar ook politiek en bestuurlijk.

Netwerksamenleving

De klassieke verticale opbouw van de samenleving waarvan overheid, kerk en het democratisch bestel de verticale pijlers vormen, schuurt steeds vaker aan tegen de horizontale netwerksamenleving waarin autoriteit en gezag op niet-klassieke wijze zijn georganiseerd. Die netwerksamenleving ontwikkelt zich snel en onvoorspelbaar, individuen én organisaties kiezen steeds weer opnieuw hun eigen plaats en rol daarin. Dat vraagt om een antwoord en een andere houding van de overheid.

De overheid heeft niet meer het monopolie op de publieke zaak, inwoners nemen het heft zelf vaker in handen, individueel of met elkaar, in kleine sociale verbanden en in grote digitale fora. We zien het ontstaan van zorgcoöperaties, wetsartikelen over “the right to challenge”, “het recht een eigen zorgplan te maken” en transformatie van traditionele voorzieningen naar algemene voorzieningen. Hoe gaat de overheid in die ontwikkeling mee?

2. Wettelijke ontwikkelingen

2.1 Algemene verordening gegevensbescherming.

De verordening treedt in werking in mei 2018 en is gebaseerd op Europese regelgeving. Het verplicht de gemeenten tot het aanstellen van een Functionaris Gegevensbescherming en het nemen van afdoende beveiligingsmaatregelen.

2.2 Omgevingswet.

De wet is bedoeld om diverse regelgeving te bundelen, en de diverse partijen in de ruimte een gelijkwaardige (informatie)positie te geven. Belangrijke omslag is de omvorming van bestemmingsplannen tot één omgevingsplan, en de inrichting van een Digitaal Stelsel Omgevingswet waarin informatiehuizen voor informatie over de verschillende terreinen, zoals ruimte, water, bodem, lucht, en een portaal voor burgers/.bedrijven en medewerkers. De 1e tranche van de wet is

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte: samen staan we sterker.

beoogd in werking te treden op 1-1-2019, de 2^e tranche in 2024.

2.3 Wet VTH (vergunning, toezicht, en handhaving)

Deze wet, in werking getreden in 2016, verplicht gemeenten taken onder te brengen bij een Regionale Uitvoeringsdienst, voor de DOWR gemeenten de RUD IJsselland. Inmiddels is besloten in de loop van 2017 de taken uit te gaan voeren met gebruik van de door de RUD gekozen applicatie. De RUD krijgt per 1-1-2018 rechtspersoonlijkheid.

2.4 Wet Basisregistratie Personen (BRP).

Is al in werking getreden, maar bepaalde artikelen nog niet. Ook bekend onder de naam 'Modernisering GBA'. Belangrijkste wijziging is de vorming van een centrale bronregistratie i.t.t. de gemeentelijke registraties. Hierdoor wordt het op termijn mogelijk dat diverse gemeenten muteren c.q. producten en diensten leveren. De gemeenten hebben gekozen om de taken uit te voeren met gebruik van de applicatie iBurgerzaken, gekoppeld aan het zaakstelsel e-Suite van Dimpact.

2.5 Algemene Wet Bestuursrecht (via Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer)

In werking treden onbekend. Beoogt het digitaal verkeer tussen burgers/bedrijven en de overheid te regelen. Hangt samen met de kabinetsbelofte dat alle burgers en bedrijven uiterlijk 2017 al hun zaken met de overheid digitaal kunnen afhandelen.

2.6 Wet Generieke Digitale Infrastructuur (GDI).

Het is onbekend wanneer deze wet in werking treedt, het voorstel wordt eind 2017 aangeboden voor behandeling in de Staten Generaal. De wet vloeit voort uit het programma Digitaal 2017. Deze was beoogd als kaderwet om de gehele generieke digitale infrastructuur te regelen, maar behandelt voorlopig alleen de invoering van de eID, de elektronische identiteit, waarbij burgers verschillende identificatiemiddelen kunnen gaan gebruiken voor beveiligingsniveau substantieel en hoog. Zal later de wet worden uitgebreid met andere onderdelen van de GDI, zoals basisregistraties en bouwstenen.

2.7 eID

De overheid maakt voor identificatie/authenticatie op dit moment gebruik van DigiD. Hierop zijn een aantal ontwikkelingen zoals: hoe kunnen we een identificatiemiddel ontwikkelen voor hogere beveiligingsniveaus, kunnen burgers ook gebruik maken van andere – soms nu al beschikbare – identificatiemiddelen, zoals die van banken? Hiervoor is een project opgezet voor eID (elektronische identiteit), die vermoedelijk in 2018 zorgt voor aanvullende identificatiemiddelen via b.v. identiteitskaart en rijbewijs. De eID wordt wettelijk verankerd in de Wet GDI.

2.8 eIDAS

Europese regelgeving om uiterlijk september 2018 de nationale elektronische identificatiesystemen aan elkaar te verbinden. Betekent dus dat inwoners van andere landen bij Nederlandse overheden digitaal zaken moeten kunnen doen. De DOWR-gemeenten participeren via Dimpact in een pilot voor deze aansluiting.

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte: samen staan we sterker.

2.9 E-factureren

Europese en nationale regelgeving die de overheid verplicht om uiterlijk eind 2018 digitaal facturen te kunnen ontvangen en te versturen. Het team FA heeft dit meegenomen in de aanbesteding voor een nieuw pakket.

2.10 Internetstandaarden

Door het College Standaardisatie zijn diverse standaarden voor internetbeveiliging vastgesteld, zoals DNSSEC, TLS, DMARC. Bedoeling is dat deze eind 2017 zijn ingevoerd.

3. Landelijke ontwikkelingen

3.1 Digitaal 2017

Programma van de Nationaal Commissaris voor de Digitale Overheid (NCDO) voor het realiseren van de kabinetsbelofte dat burgers en bedrijven uiterlijk in 2017 hun zaken met de overheid digitaal kunnen afhandelen. Bevat een groot aantal beheerobjecten (zoals basisregistraties en bouwstenen) en acties om deze door te ontwikkelen. Een van de resultaten zal zijn de Wet GDI, eerst beperkt tot het onderwerp identificatie (eID).

In het kader van het programma worden diverse bouwstenen verder ontwikkeld, zoals het portaal voor burgers (Mijn.Overheid) en bedrijven (Antwoord voor Bedrijven).

Het programma Digitaal 2017 komt voort uit de ambitie van kabinet-Rutte II. Het programma stimuleert overheidsorganisaties om de digitale dienstverlening te verbeteren, het monitort de voortgang ervan, agendeert het onderwerp in overleggen met partners en rapporteert aan de Tweede Kamer. Het programma ondersteunt organisaties dus waar mogelijk maar de overheidsorganisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen. Uit de jaarlijkse voortgangsrapportage in 2016 bleek dat van de 550 overheidsbrede diensten, 88 procent inmiddels digitaal beschikbaar was.

3.2 Digitale Agenda 2020

Programma van de VNG om gemeenten aan te sluiten op de ontwikkelingen van Digitaal 2017. In dit kader is ook een besluit genomen over Samen Organiseren (Collectiveren) om meer bouwstenen voor gemeenten samen te ontwikkelen vanuit pilots en daarna samen te gebruiken. Voorbeelden zijn de verhuisaangifte en de overlijdensaangifte, deze zullen via een centraal portaal (Mijn.Overheid.nl resp. Ondernemingsdossier.nl) worden aangeboden. Ook op andere terreinen zijn ontwikkelingen, b.v. metingen over website-gedrag van de burger en een meer eenduidige producten- en dienstencatalogus.

Huidige pilots van DA2020 zijn: (naast de wettelijke verplichtingen)

Fase onderzoek	Gemeentelijk Overheidsnetwerk (GON)
Fase test	Gezamenlijke persoonlijke dienstverlening
	Gebeurtenisberichten Handelsregister
	Verlenging rijbewijzen
Fase voorbereiden	Digitale verhuisservice
	Gebruik BGT in de openbare ruimte

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte: samen staan we sterker.

	Inwonercloud in het sociaal domein
	IPv6 (internet protocol)
	Voormelding WOZ
Fase implementatie	Digitaal aangifte overlijden
	Govroam
	MijnOverheid Berichtenbox

3.3 Open data

Al geruime tijd wordt er aandacht gevraagd voor het openstellen van (gemeentelijke) gegevens als open (herbruikbare) data. BZK heeft ook een actieplan Open Overheid gelanceerd. Met publiek geld gefinancierde informatie en producties dienen openbaar te zijn, tenzij zwaarwegende belangen als privacy of veiligheid van staat zich daartegen verzetten. Voor overheidsorganisaties is er (vooralsnog) geen verplichting om pro actief open data beschikbaar te stellen. Een verzoek om overheidsinformatie openbaar te maken kan als een beroep op de Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob) of de Wet Hergebruik van Overheidsinformatie worden gedaan. Vooralsnog zijn de ontwikkelingen in de DOWR-gemeenten mager. Wat betreft het actieplan Open Overheid sluiten de gemeenten aan op het initiatief Open Spending voor het publiceren van de begroting.

3.4 Open overheid

Een initiatief wetsvoorstel voor een Wet Open Overheid (verplicht publiceren van overheidsdocumenten) heeft nogal wat weerstand opgeroepen, een businesscase toont aan dat dit een forse investering vraagt. Aanvaarding van het voorstel door de EK lijkt onwaarschijnlijk.

3.5 Big data & smart data

Big data en smart data zijn buzz woorden en klinken ook bij gemeenten door. Er is overal informatie te vinden, maar hoe gebruiken gemeenten deze data voor hun dienstverlening? Er is een beweging gaande op het gebied van data-innovatie bij gemeenten. Data uit sensoren, sociale media data en datasets van partners en de gemeenten zelf worden ingezet om uiteindelijke doelen te bereiken.

3.6 E-health

E-health is het gebruik van technologie ter ondersteuning of verbetering van de gezondheid en de gezondheidszorg. Patiënten en cliënten zijn dankzij e-health in staat om de regie te nemen over hun gezondheid. Zelfmanagement staat bij zorginstellingen hoog op de agenda. Het ministerie van VWS noemt de verdere ontwikkeling van e-health als een van zijn speerpunten voor de toekomst. In 2014 is het ministerie gestart met een meerjarenagenda e-health. In dat jaar is de overheid met een nulmeting begonnen onder de noemer e-health monitor.

“Online toegang voor patiënten wil de 180.000 patiënten uit de regio Deventer een eenvoudige manier van digitale toegang tot hun huisarts bieden, via een app of online. Zij kunnen zo zelf een afspraak maken, herhaalrecepten aanvragen en hun laboratoriumuitslagen of dossier inzien. Ook een E-consult behoort tot de mogelijkheden.”

Uit: 'Online toegang voor patiënten', website Samen Gezond in Deventer.

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte: samen staan we sterker.

4. Andere ontwikkelingen

4.1 Decentralisaties

De decentralisaties in het sociaal domein vanaf 2016 werken nog door. Voor de gemeenten is het belangrijk de informatievoorziening meer integraal in te richten, binnen hun verschillende samenwerkingen.

4.2 Kaart als informatiemiddel

Nog steeds onderbelicht is de kaart als middel om informatie te publiceren. In sommige gemeenten krijgt dit wel aandacht, en er is in het kader van Digitale Agenda 2020 ook een pilot gestart. (Ruimtelijke kijk op het sociaal domein)

4.3 Informatiehuishouding¹

In het kader van de veranderopgaven voor de nieuwe organisatie heeft de directie van de gemeente Deventer een advies laten opstellen over de informatiehuishouding. Samengevat staat hierin: *Informatiehuishouding vormt het fundament voor een excellente dienstverlening. Voor interne maar óók voor externe klanten; burgers, ketenpartners, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen is het van cruciaal belang dat onze informatiehuishouding op orde is én daar waar mag naar buiten toe ontsloten.*

In de teams wordt veel informatie gebruikt, opgebouwd, hergebruikt en bewaard. Er worden initiatieven ontplooid die betrekking hebben op informatiehuishouding en de ontsluiting hiervan. Daar waar dit binnen processen plaats vindt met een wettelijk karakter gebeurt dit op basis van landelijke geldende afspraken, standaarden en normeringen. Dit draagt bij aan een goede dienstverlening. Echter een duidelijke visie en eenduidig beleid op het geheel van informatiehuishouding binnen Deventer ontbreekt vooralsnog.

Het advies zal uitgewerkt worden tot een plan van aanpak, waar het de DOWR-samenwerking raakt, wordt er uiteraard de aansluiting gezocht.

4.4 Sourcing (uitvoeringsmiddelen of capaciteit)

Het sourcingbeleid moet antwoord geven op de wijze waarop de samenwerkende gemeenten uitvoeringsmiddelen en uitvoeringscapaciteit organiseren: zelf doen, uitbesteden of mengvormen. Een van de ontwikkelingen is dat software steeds vaker bij leveranciers via het netwerk worden beschikbaar gesteld ("in de cloud"). De ontwikkelingen in 'de cloud' gaan door in een toenemend tempo. Burgers zijn gewend om veel van hun gegevens op te slaan in 'de cloud' en daaruit te betrekken (b.v. social media), en ook voor bedrijven en gemeenten nemen de mogelijkheden toe. Daarbij gaat het deels om het betrekken van applicaties in de cloud (software as a service), maar ook om het onderbrengen van de ICT-infrastructuur (platform as a service, infrastructure as a service) en b.v. werkplekken in de cloud.

¹ (opm: 'Informatiehuishouding' staat in engere zin voor archivering, hier wordt de term breder opgevat voor de gehele informatievoorziening)

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte: samen staan we sterker.

Sourcing betekent dat gemeente, behalve het afnemen van applicaties, in toenemende mate ook de taakuitvoering aan andere bedrijven (kunnen) overlaten, al of niet hiertoe door wetgeving (b.v. RUD) aangezet. Gemeentelijke taken worden steeds vaker regionaal uitgevoerd.

Deze sourcing vraagt een brede strategische aandacht. Het betekent veranderingen in de organisatie, in de processen, in de dienstverlening, in de informatievoorziening en informatiehuishouding, en vaak ook in de zeggenschap en invloed op deze aspecten, terwijl de wettelijke taakverantwoordelijkheid vaak bij de gemeente blijft. De sourcing-strategie moet duidelijkheid geven over de governance en regie op deze gebieden.

4.5 Mobility

Ten aanzien van mobility zijn er twee, elkaar versterkende, ontwikkelingen. De ene gaat erover dat medewerkers van de gemeente steeds vaker hun werkzaamheden buiten het gemeentehuis digitaal ondersteund willen hebben (b.v. keukentafelgesprekken, toezicht op locatie, participatie in de wijk). De andere betreft de mogelijkheden die software buiten het gemeentelijk netwerk kan bieden, zoals apps op telefoon en tablet. Dit laatste sluit ook aan op de 'sourcing'. In beide gevallen zal goed gekeken moeten worden hoe deze middelen zo in te zetten dat daarmee de informatieveiligheid en dus de betrouwbaarheid van de gemeente niet in gevaar komt.

4.6 Visie op dienstverlening

De visie op dienstverlening werd jarenlang gebaseerd op het Antwoord-concept. De participatiemaatschappij, waarin burgers gaan participeren met de overheid, en zelfs een omslag naar een concept waarin de overheid gaat participeren met burgers en bedrijven, dwingt tot een herbezinning. Hierin moeten de nieuwe vormen van dienstverlening via landelijke portalen, de ontwikkeling van regionale diensten, en de invloed van social media worden meegenomen. Dit kan ook gevolgen hebben voor de positie van een overkoepelend zaaksysteem.